

מתמטיקה לחשבונאים א

פרק 14 - הנגזרת של פונקציה לוגריתמית ושימושיה

תוכן העניינים

1. הנגזרת של פונקציה לוגריתמית.....1
2. שימושי הנגזרת.....6

הנגזרת של פונקציה לוגריתמית:

סיכום כללי:

הגדרות כלליות:

להלן תיאורים גרפיים של פונקציה לוגריתמית כללית מהצורה: $f(x) = \log_a x$ עבור $a > 1$ ו- $0 < a < 1$:

תכונות כלליות:

- לפונקציות תחום הגדרה $x > 0$.
- הפונקציות תמיד חותכות את ציר ה- x בנקודה $(1, 0)$.
- עבור $a > 1$ הפונקציה עולה בכל ת.ה. ועבור $0 < a < 1$ הפונקציה יורדת בכל ת.ה.

עבור הפונקציות $f(x) = \ln x = \log_e x$ נקבל כי שיפוע המשיק לגרף הפונקציה בנקודת החיתוך שלה עם ציר ה- x הוא 1:

תחום הגדרה של פונקציה לוגריתמית:

תחום ההגדרה של פונקציה לוגריתמית מהצורה: $y = \log(f(x))$ הוא: $f(x) > 0$.

נגזרות של פונקציות לוגריתמיות:

הפונקציה	הנגזרת
$y = \log_a x$	$y' = \frac{1}{x \ln a}$
$y = \log_a f(x)$	$y' = \frac{f'(x)}{f(x) \ln a}$
$y = \ln x$	$y' = \frac{1}{x}$
$y = \ln f(x)$	$y' = \frac{f'(x)}{f(x)}$

שאלות:

(1) גזור את הפונקציות הבאות (גזירה לוגריתמית יסודית עם ביטויים פנימיים שונים):

א. $f(x) = 3 \ln x + 4 \ln(x+2) - \ln(5x-1)$ ב. $f(x) = \ln(x^2 - 3x)$

ג. $f(x) = \ln \frac{x+1}{x-1}$ ד. $f(x) = \ln(e^x + 1)$

ה. $f(x) = \ln(\cos x)$ ו. $f(x) = \log_2 x + 5 \log_3(2x-1)$

(2) גזור את הפונקציות הבאות (מכפלה ומנה של פונקציות):

א. $f(x) = x \ln x$ ב. $f(x) = (3x+1)^2 \ln x$ ג. $f(x) = \frac{\ln x}{x}$

ד. $f(x) = \frac{\ln x - 2}{\ln x + 2}$ ה. $f(x) = \sqrt{\ln x + x}$

(3) גזור את הפונקציות הבאות (פונקציות מורכבות):

א. $f(x) = \ln^3 x$ ב. $f(x) = 3 \ln^2 x$

ג. $f(x) = x^2 \ln^2 x$ ד. $f(x) = \frac{\ln^2 x + 1}{(\ln x + 1)^2}$

(4) גזור את הפונקציות הבאות (שאלות שונות):

ב. $f(x) = \ln^2 x + 2 \ln x - 3$

א. $f(x) = \ln(x+2)$

ד. $f(x) = x^3 \ln x$

ג. $f(x) = x^2 \ln x$

ו. $f(x) = e^x \ln x$

ה. $f(x) = \ln e^{2x}$

ח. $f(x) = x^2(2 \ln x - 1)$

ז. $f(x) = e^{-x^2} \ln x$

י. $f(x) = \ln(x^4)$

ט. $f(x) = \ln(x^2)$

יב. $f(x) = x \ln x - \ln x^2$

יא. $f(x) = (\ln x)^4$

יד. $f(x) = \ln \sqrt{x}$

יג. $f(x) = \frac{(\ln x)^2}{x}$

טז. $f(x) = \frac{\ln x}{\sqrt{x}}$

טו. $f(x) = \sqrt{\ln x}$

(5) גזור את הפונקציות הבאות (שאלות אתגר):

ב. $f(x) = \ln \frac{x-1}{x+1}$

א. $f(x) = \ln \frac{x+2}{x}$

ד. $f(x) = \ln \frac{(x-5)^3}{(x+1)^2}$

ג. $f(x) = \ln \frac{x-3}{x+3}$

ו. $f(x) = \ln(x + \sqrt{x^2 + a^2})$

ה. $f(x) = \ln \sqrt{x^2 - 1}$

ח. $f(x) = \ln \sqrt{\frac{1}{2-x}}$

ז. $f(x) = e^{\sqrt{\ln x}}$

י. $f(x) = \ln \sqrt{\frac{1+5x}{1-5x}}$

ט. $f(x) = \ln \sqrt{\frac{1-x}{1+x}}$

יב. $f(x) = \frac{(\ln x)^3}{x}$

יא. $f(x) = \frac{\ln \sqrt[3]{x}}{x}$

יד. $f(x) = \ln^2 x + \frac{1}{\ln^2 x}$

יג. $f(x) = \frac{x}{\ln(x^2)}$

טו. $f(x) = \frac{x}{\ln^4 x}$

תשובות סופיות:

(1) $f'(x) = \frac{3}{x} + \frac{4}{x+2} - \frac{5}{5x-1}$ א. $f'(x) = \frac{2x-3}{x^2-3x}$ ב. $f'(x) = \frac{-2}{(x-1)(x+1)}$ ג.

$f'(x) = \frac{e^x}{e^x+1}$ ד. $f'(x) = -\tan x$ ה. $f'(x) = \frac{1}{x \ln 2} + \frac{10}{(2x-1) \ln 3}$ ו.

(2) $f'(x) = \ln x + 1$ א. $f'(x) = (3x+1) \left(6 \ln x + \frac{3x+1}{x} \right)$ ב. $f'(x) = \frac{1-\ln x}{x^2}$ ג.

$f'(x) = \frac{4}{x(\ln x+2)^2}$ ד. $f'(x) = \frac{1+x}{2x\sqrt{\ln x+x}}$ ה.

(3) $f'(x) = \frac{3 \ln^2 x}{x}$ א. $f'(x) = \frac{6 \ln x}{x}$ ב. $f'(x) = 2x \ln x (\ln x + 1)$ ג.

$f'(x) = \frac{2(\ln x - 1)}{x(\ln x + 1)^3}$ ד.

(4) $\frac{1}{x+2}$ א. $\frac{2 \ln x + 2}{x}$ ב. $x(2 \ln x + 1)$ ג.

$x^2(3 \ln x + 1)$ ד. $e^x \left(\ln x + \frac{1}{x} \right)$ ה. 2. $\frac{4}{x}$ ו. $\frac{2}{x}$ ז.

$e^{-x^2} \left(\frac{1}{x} - 2x \ln x \right)$ ח. $4x \ln x$ ט. $\frac{2 \ln x - \ln^2 x}{x^2}$ יג.

$\frac{4(\ln x)^3}{x}$ יא. $\ln x + 1 - \frac{2}{x}$ יב. $\frac{2 - \ln x}{2x\sqrt{x}}$ יד.

$\frac{1}{2x}$ יז. $\frac{1}{2x\sqrt{\ln x}}$ יט. $\frac{6}{x^2-9}$ ג.

(5) $-\frac{2}{x(x+2)}$ א. $\frac{2}{x^2-1}$ ב. $\frac{\sqrt{x^2+a^2}+x}{x\sqrt{x^2+a^2}+x^2+a^2}$ ג.

$\frac{3}{x-5} - \frac{2}{x+1}$ ד. $\frac{x}{x^2-1}$ ה. $\frac{1}{x^2-1}$ ו.

$\frac{e^{\sqrt{\ln x}}}{2x\sqrt{\ln x}}$ ז. $\frac{1}{4-2x}$ ח.

$$\frac{3\ln^2 x - \ln^3 x}{x^2} \quad \text{י.ב.}$$

$$\frac{1 - 3\ln \sqrt[3]{x}}{3x^2} \quad \text{י.א.}$$

$$\frac{5}{1 - 25x^2} \quad \text{י.}$$

$$\frac{\ln x - 4}{\ln^5 x} \quad \text{ט.ו.}$$

$$\frac{2(\ln^4 x - 1)}{x \ln^3 x} \quad \text{י.ד.}$$

$$\frac{\ln(x^2) - 2}{\ln^2(x^2)} \quad \text{י.ג.}$$

שימושי הנגזרת:

שאלות:

(6) מצא את משוואת המשיק לפונקציה $f(x) = \ln x$ בנקודה $A(e, 1)$.

(7) שיפוע המשיק לפונקציה $f(x) = \frac{\ln^2 x + a}{\ln x + b}$ בנקודה $\left(\frac{1}{e}, -1\right)$ הוא $\frac{e}{3}$. מצא את ערכי הפרמטרים a ו- b .

(8) הגרפים של הפונקציות $f(x) = \ln x$ ו- $g(x) = 1 - f(x)$ נחתכים בנקודה A ברביע הראשון. בנקודה A העבירו משיק ל- $f(x)$. מצא את משוואת המשיק והוכח שמשיק זה עובר דרך הראשית.

(9) לפונקציה $g(x) = \frac{\ln x^2}{x}$ העבירו משיק בנקודה שבה $x = e^2$. מצא את משוואת המשיק.

(10) מצא את משוואת המשיק לגרף הפונקציה $y = x \ln(x^2 + 1)$ בנקודה שבה $x = 1$.

תשובות סופיות:

$$(6) \quad y = \frac{1}{e}x$$

$$(7) \quad a = 2, b = -2$$

$$(8) \quad y = \frac{1}{e}x$$

$$(9) \quad y = -\frac{2}{e^4}x + \frac{6}{e^2}$$

$$(10) \quad y = \ln 2 \cdot x + x - 1$$